

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради університету
24 червня 2020 року,
Протокол № 10

Проректор з навчальної роботи

_____ Л. І. Чорний
(підпис)

24 червня 2020 року

М.П.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
з навчальної дисципліни
«ТЕОРІЯ ЛІДЕРСТВА»
для підготовки на третьому освітньому рівні
здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії
за спеціальністю 081 Право галузі знань
08 Право**

м. Хмельницький
2020

ЗМІСТ

			Стор.
1.	Опис навчальної дисципліни		3
2.	Заплановані результати навчання		4
3.	Програма навчальної дисципліни		5
4.	Структура вивчення навчальної дисципліни		7
	4.1.	Тематичний план навчальної дисципліни	7
	4.2.	Аудиторні заняття	7
	4.3.	Завдання для самостійної роботи здобувачів	7
5.	Методи навчання та контролю		7
6.	Схема нарахування балів		8
7.	Рекомендовані джерела		9
	7.1.	Основні джерела	9
	7.2.	Допоміжні джерела	12
8.	Інформаційні ресурси в Інтернеті		12

1. Опис навчальної дисципліни

1. Шифр і назва галузі знань	– 08 Право
2. Код і назва спеціальності	– 081 Право
3. Назва спеціалізації	– немає
4. Назва дисципліни	– Теорія лідерства
5. Тип дисципліни	– вибіркова
6. Код дисципліни	– ВК 28
7. Освітній рівень, на якому вивчається дисципліна	– третій
8. Ступінь вищої освіти, що здобувається	– доктор філософії
9. Курс / рік навчання	– другий
10. Семестр	– четвертий
11. Обсяг вивчення дисципліни:	
1) загальний обсяг (кредитів ЄКТС / годин)	– 3/90
2) денна / заочна форма навчання:	
аудиторні заняття (годин)	– 14
% від загального обсягу лекційні заняття (годин)	– 15,6
% від обсягу аудиторних годин	– 8
семінарські заняття (годин)	– 57,1
% від обсягу аудиторних годин	– 6
самостійна робота (годин)	– 75
% від загального обсягу тижневих годин:	– 84,4
аудиторних занять	– 7
самостійної роботи	– 38
12. Форма семестрового контролю	– залік
13. Місце дисципліни в логічній схемі:	
1) попередні дисципліни	– ВК 21 Психологія та педагогіка в освітньо-науковій діяльності
ВК 24 Психологія спілкування
ВК 25 Практична риторика
2) супутні дисципліни	– ВК 20 Медіація в юридичній практиці
ОК 5 Юридична техніка
3) наступні дисципліни	– ОК 7 Академічна доброчесність та захист права інтелектуальної власності
– ВК 29 Теорія аргументації
– ВК 30 Діалектика як світоглядна основа наукових досліджень
14. Мова вивчення дисципліни	– українська

2. Заплановані результати навчання

Навчальна дисципліна «Теорія лідерства» забезпечує досягнення таких результатів навчання, передбачених освітньо-науковою програмою «Доктор філософії з права»:
РН-7 Викладати юридичні навчальні дисципліни, зрозуміло доносити інформацію до підготовленої або не підготовленої аудиторії.

Після завершення вивчення дисципліни здобувач повинен:
1. Знання
<i>(здатність запам'ятовувати або відтворювати факти (терміни, конкретні факти, методи і процедури, основні поняття, правила і принципи, цілісні теорії тощо)</i>
1.1) сутність понять «лідер» і «лідерство»;
1.2) типи лідерів та лідерства, теорії походження лідерства;
1.3) стилі лідерської поведінки та управління; методика розвитку і самовиховання лідерських якостей;
1.4) еволюцію ідей відбору лідерських якостей; способи конструювання кластеру лідерських якостей відповідно до вимог майбутньої професійної діяльності.
2. Розуміння
<i>(здатність розуміти та інтерпретувати вивчене, уміння пояснити факти, правила, принципи; перетворювати словесний матеріал у, наприклад, математичні вирази; прогнозувати майбутні наслідки на основі отриманих знань)</i>
2.1) добирати, застосовувати методики самодіагностики та розвитку лідерського потенціалу;
2.2) визначати цілі для особистісного, академічного та кар'єрного росту, а також працювати для їх досягнення;
2.3) технології публічного виступу й управління аудиторією.
3. Застосування знань
<i>(здатність використовувати вивчений матеріал у нових ситуаціях (наприклад, застосувати ідеї та концепції для розв'язання конкретних задач)</i>
3.1) здійснювати управлінський вплив у системі «лідер-послідовники», будувати продуктивні та гармонійні стосунки із соціальним оточенням, планувати;
3.2) організовувати, контролювати роботу групи з позиції лідера, а також забезпечувати мотивацію і координацію діяльності послідовників; визначати стилі лідерської поведінки та типи лідерства; блокувати деструктивну маніпуляцію та використовувати прийоми прихованого впливу;
3.3) технології публічного виступу й управління аудиторією
4. Аналіз
<i>(здатність розбивати інформацію на компоненти, розуміти їх взаємозв'язки та організаційну структуру, бачити помилки й огріхи в логіці міркувань, різницю між фактами і наслідками, оцінювати значимість даних)</i>
4.1) завойовувати симпатії і довіру людей, адекватно ситуації застосовувати стилі лідерської поведінки (адаптивне лідерство);
4.2) правильно використовувати вербальну і невербальну комунікацію для стимулювання активності та побудови продуктивних стосунків з послідовниками;
4.3) виводити можливі наслідки досягнутих наукових результатів.
5. Синтез
<i>(здатність поєднувати частини разом, щоб одержати ціле з новою системною властивістю)</i>
5.1) здійснювати вибір ефективного стилю лідерства в організації ;
5.2) обирати адекватні психотехніки управлінського впливу;
6. Оцінювання
<i>(здатність оцінювати важливість матеріалу для конкретної цілі)</i>
6.1) власний позитивний імідж та позитивний імідж;
6.2) організовувати власну діяльність та діяльність підлеглих і контролювати якість їх роботи.
7. Створення (творчість)
<i>(здатність до створення нового культурного продукту, творчості в умовах багатовимірності та альтернативності сучасної культури)</i>
7.1) формувати власний стиль лідерства;
7.2) методи управлінського впливу.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Типологія лідерів і лідерства. Керівництво і лідерство. Харизмата функції лідера

Типи лідерів і лідерства. Типи лідерства за групами ознак: ефективність, психологічні особливості лідера, стиль впливу на послідовників, масштаб діяльності. Менеджерування і лідерство: подібність і відмінності. Порівняльний аналіз керівництва і лідерства. Моделювання кластеру лідерських якостей. Розвиток лідерського потенціалу. Ретроспективний аналіз якостей лідера. Відбір і характеристика лідерських якостей. Етапи самовдосконалення лідерських якостей.

Тема 2. Лідер і група (колектив). Team building. Самопрезентація, самовираження і комунікація лідера у публічному просторі.

Сутність понять «група», «колектив». Ознаки групи і колективу. Характеристики і функції колективу. Міжособистісні відносини в колективі. Механізми впливу лідера на формування колективу групи (за А.Макаренком). Роль лідера у формуванні ефективної команди. Комунікація лідера: поняття, види, форми.

Тема 3. Лідерство як місія

Організаційні бар'єри в керівництві. Культура - структура - поведінка. Свобода для діючих лідерів. Цінності, спілкування і свобода. Бачення. Створення атмосфери довіри. Трансформаційне лідерство. Розвиток лідерського потенціалу. Сила впливу та лідерства. Харизматичне лідерство. Надихаюче лідерство. Приклад для наслідування.

Тема 4. Лідерство і саморозвиток

Способи позиціонування лідерських якостей. Бажання діяти. Відповідальність. Почуття залученості. Самодисципліна. Лідерство і емоційний інтелект. Лідерство і емпатія. Лідерство і здатність чути. Лідерство і впевненість. Особисті якості та портфоліо лідера.

4. Структура вивчення навчальної дисципліни

4.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин					
		Денна/ заочна форма навчання					
		Усього	у тому числі				
Лекції	Сем. (прак).		Лабор.	Ин.зав.	СРС		
1	Типологія лідерів і лідерства. Керівництво і лідерство. Харизмата функції лідера	18	2	-	-	-	16
2	Лідер і група (колектив). Team building. Самопрезентація, самовираження і комунікація лідера у публічному просторі	24	2	2	-	-	20
3	Лідерство як місія	24	2	2	-	-	20
4	Лідерство і саморозвиток	24	2	2	-	-	20
	Всього годин	90	8	6	-	-	76

4.2. Аудиторні заняття

4.2.1. Аудиторні заняття (лекції, семінарські (практичні) заняття) проводяться згідно з темами та обсягом годин, передбачених тематичним планом.

4.2.2. Плани лекцій з передбачених тематичним планом тем визначаються в підрозділі 1.2 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.2.3. Плани семінарських (практичних) занять з передбачених тематичним планом тем, засоби поточного контролю знань та методичні рекомендації для підготовки до занять визначаються в підрозділі 1.3 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3. Завдання для самостійної роботи аспірантів

4.3.1. Завдання для самостійної роботи аспірантів та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.4 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.2. Виконання індивідуальних завдань всіма аспірантами не є обов'язковим і може здійснюватися окремими аспірантами з власної ініціативи або за пропозицією викладача.

4.3.3. Тематика індивідуальних завдань та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.5 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.5. Індивідуальні завдання виконуються в межах часу, визначеного для самостійної роботи аспірантів, та оцінюються частиною визначених в розділі 6 цієї програми кількості балів, виділених для самостійної роботи.

5. Методи навчання та контролю

Під час лекційних занять застосовуються:

- 1) традиційний усний виклад змісту теми;
- 2) слайдова презентація;
- 3) дискусія.

На семінарських та практичних заняттях застосовуються:

- 1) дискусійне обговорення проблемних питань;
- 2) вирішення ситуаційних завдань;
- 3) складання та розгляд окремих процесуальних документів.

Поточний контроль знань аспірантів з навчальної дисципліни може проводитися у формах:

- 1) усне або письмове (у тому числі тестове) бліц-опитування здобувачів щодо засвоєння матеріалу попередньої лекції;
- 2) усне або письмове (у тому числі тестове) опитування на семінарських заняттях;
- 3) виконання поточних контрольних робіт у формі тестування;
- 4) складання та обговорення окремих процесуальних документів за ситуаційними завданнями;
- 5) захист підготовленого публічного виступу.

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі усного заліку.

Структура залікового білету: два теоретичних питання, одне ситуаційне завдання.

6. Схема нарахування балів

6.1. Нарахування балів здобувачам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

6.2. Обсяг балів, здобутих аспірантом під час лекцій з навчальної дисципліни, обчислюється у пропорційному співвідношенні кількості відвіданих лекцій і кількості лекцій, передбачених навчальним планом, і визначається згідно з додатками 1 і 2 до Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова.

З цієї навчальної дисципліни передбачено проведення 4 лекційних занять за денною та заочною формами навчання.

Отже, аспірант може набрати під час лекцій таку кількість балів:

№ з/п	Форма навчання	Кількість лекцій за планом	Кількість відвіданих лекцій			
			1	2	3	4
1.	Денна	4	2,5	5	7,5	10
2.	Заочна	4	1,2	2,5	3,7	5

6.3. З цієї навчальної дисципліни передбачено проведення 4 семінарських заняття за денною формою навчання та заочною формою навчання.

За результатами семінарського (практичного) заняття кожному аспіранту до відповідного документа обліку успішності виставляється кількість балів від 0 до 5 числом, кратним 0,5, яку він отримав протягом заняття.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів наведені у п. 4.3.8. Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова (в редакції, затвердженій рішенням вченої ради від 29 травня 2017 року, протокол № 14).

6.4. Перерозподіл кількості балів в межах максимально можливої кількості балів за самостійну роботу здобувачів та виконання індивідуальних завдань, наведено в наступній таблиці:

№ з/п	б тем	Номер теми						Усього балів
		1	2	3	4	5	6	
1.	Максимальна кількість балів за самостійну роботу							
	денна форма навчання	2	2	2	2	2	2	12
	заочна форма навчання	4	4	4	4	4	4	24
2.	Максимальна кількість балів за індивідуальне завдання							
	денна форма навчання	8						8
	заочна форма навчання	16						16
3.	Усього балів							
	денна форма навчання							20
	заочна форма навчання							40

7. Рекомендовані джерела

7.1. Нормативно-правові акти

Тема 1

1. Агеєв, В. С. Міжгрупові взаємодії: соціально-психологічні проблеми. - М., 2000.
2. Андреева, Р. М. Соціальна психологія : учеб. - М., 2003.
3. Берн Э. Лидер и группа. О структуре и динамике организаций и групп / М. : Ексмо, 2008. 288 с.
4. Калашнікова С.А. Еволюційні рівні та професіоналізація управління // Освітологічний дискурс, 2010, № 2. Режим доступу: <http://od.kubg.edu.ua/index.php/journal/article/viewFile/22/41>
5. Кочубей Т. Сучасні теорії лідерства: теоретичний аспект / Т. Кочубей, А. Семенов // Психолого-педагогічні проблеми сільської школи. - 2012. - № 40. - С. 176-184. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ppps_2012_40_28.
6. Слесик К. М. Виховання лідерів. – Х.: Вид. група "Основа", 2009р
7. Сопівник Р.В., Сопівник І.В., Варивода Н.А. Лідерологія: навчальний посібник. К.: «Компринт», 2018. 488 с.

Тема 2

1. Агеєв, В. С. Міжгрупові взаємодії: соціально-психологічні проблеми / В. С. Агеєв. - М., 2000.
2. Андреева, Р. М. Соціальна психологія : учеб. / Р. М. Андреева. - М., 2003.
3. Белікова Ю. В. Становлення та переваги емоційного лідерства // Режим доступу: <http://www.repository.hneu.edu.ua>.
4. Калашнікова С.А. Еволюційні рівні та професіоналізація управління // Освітологічний дискурс, 2010, № 2. Режим доступу: <http://od.kubg.edu.ua/index.php/journal/article/viewFile/22/41>
5. Мітлош А. В., Маляко В. О., Бажанюк В.С., Камишин В. В. Психологічні особливості лідерської обдарованості : концепції, діагностика, тренінги [Текст]: монографія. К. : Ін-т обдарованої дитини, 2014. – 290 с.

Тема 3

1. Агеєв, В. С. Міжгрупові взаємодії: соціально-психологічні проблеми / В. С. Агеєв. - М., 2000.
2. Андреева, Р. М. Соціальна психологія : учеб. / Р. М. Андреева. - М., 2003.
3. Калашнікова С.А. Еволюційні рівні та професіоналізація управління // Освітологічний дискурс, 2010, № 2. Режим доступу: <http://od.kubg.edu.ua/index.php/journal/article/viewFile/22/41>
4. Кочубей Т. Сучасні теорії лідерства: теоретичний аспект / Т. Кочубей, А. Семенов // Психолого-педагогічні проблеми сільської школи. - 2012. - № 40. - С. 176-184. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ppps_2012_40_28.
5. Слесик К. М. Виховання лідерів. – Х.: Вид. група "Основа", 2009р
6. Сопівник Р.В., Сопівник І.В., Варивода Н.А. Лідерологія: навчальний посібник. К.: «Компринт», 2018. 488 с.

Тема 4

1. Кушнір Р.Дій. Другі 100 000 кроків до успіху [Текст] Дрогобич : Коло, 2014. – 208 с.
2. Мітлош А. В., Маляко В. О., Бажанюк В.С., Камишин В. В. Психологічні особливості лідерської обдарованості : концепції, діагностика, тренінги [Текст]: монографія. К. : Ін-т обдарованої дитини, 2014. – 290 с.
3. Радул В.В., Краснощок І. П., Лебедик І. В. Дослідження особливостей самореалізації особистості [Текст]: монографія. К. : "Імекс-ЛТД", 2009. – 352 с.
4. Федорчук В. М.Тренінг особистісного зростання [Текст]: навч. посібникК. : ЦУЛ, 2014. – 250 с.

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <http://www.rada.gov.ua> – Офіційний сайт Верховної Ради України.
2. <http://www.president.gov.ua> – Офіційний сайт Президента України.
3. <http://www.kmu.gov.ua> – Офіційний сайт Кабінету Міністрів України.
4. <https://supreme.court.gov.ua> – Офіційний сайт Верховного Суду.
5. <http://www.court.gov.ua> – Офіційний веб-портал «Судова влада України».
6. <http://www.gp.gov.ua> – Офіційний сайт Генеральної прокуратури України.
7. <http://www.npu.gov.ua> – Офіційний сайт Національної поліції України;
8. <http://www.nbuv.gov.ua> – Сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського.

Розробник програми:

Викладач дисципліни – доцент кафедри публічного управління та адміністрування, кандидат наук з державного управління

_____ Т. В. Підлісна

11 травня 2020 року

Схвалено кафедрою публічного управління та адміністрування 11 травня 2020 року, протокол № 8.

Завідувач кафедри _____ Е.В. Щепанський

11 травня 2020 року

Декан факультету управління та економіки

_____ Т. В. Терещенко

14 травня 2020 року

Погоджено методичною радою університету 18 червня 2020 року, протокол № 8.

Голова методичної ради _____ І.Б. Ковтун

18 червня 2020 року